

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 22 11

F: 01 471 29 78

E: glavna.pisarna@mors.si

www.mors.si

Številka: 604-17/2013-3 - DGZR

Datum: 09.05.2013

Na podlagi drugega odstavka 114. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami
(Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10) izdajam

PROGRAM
DOPOLNILNEGA USPOSABLJANJA REŠEVALCEV IZZA SIFONOV PODZEMNIH JAM

KAZALO

A SPLOŠNI DEL.....	3
1 IME PROGRAMA	3
2 UTEMELJITEV PROGRAMA	3
3 CILJNA SKUPINA.....	3
4 CILJI PROGRAMA	3
5 TRAJANJE PROGRAMA.....	4
6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA	4
7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM.....	4
8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU.....	5
9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA.....	5
10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI Z DOLOČENIM PROGRAMOM.....	5
11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA.....	5
12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA	5
13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA	6
14 VIDEZ LISTINE.....	6
15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV.....	6
B POSEBNI DEL	7
16 PREDMETNIK	7
17 KATALOG ZNANJA.....	8
18 KONČNA DOLOČBA.....	9

A SPLOŠNI DEL

1 IME PROGRAMA

Program dopolnilnega usposabljanja reševalcev izza sifonov podzemnih jam (v nadaljevanju program).

2 UTEMELJITEV PROGRAMA

Kraški teren predstavlja 43 odstotkov površine Slovenije. Ena od njegovih glavnih lastnosti so kraške jame, v katerih se dogajajo različne nesreče. Nesreče se dogajajo tudi v t. i. urbanem podzemlju, kot so jaški, kanali, sifoni v jamah in drugo. Za dostop do sifonov v podzemnih jamah se večinoma uporablja jamarska vrвна tehnika, za prehod skozi sifon pa ustrezna tehnika potapljanja. Ob nesrečah lahko učinkovite reševalne akcije izvedejo le dobro usposobljeni in izurjeni reševalci.

V Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, in 97/10) je jamarska reševalna služba opredeljena kot javna služba za zaščito, reševanje in pomoč. Jamarsko reševalno službo na območju celotne države skladno z zakonom organizira Jamarska zveza Slovenije (v nadaljevanju JZS). Jamarsko reševalno službo opravljajo jamarji – reševalci pri jamarskih društvih, skladno z odločitvijo pristojnega državnega organa.

Z obstoječim programom temeljnega usposabljanja reševalcev iz jam pridobijo jamarji reševalci splošno znanje za reševanje iz jam ter znanje s področja uporabe jamarske reševalne vrvene tehnike. Ne pridobijo pa znanja za reševanje izza sifonov podzemnih jam, pri katerem je treba uporabljati kombinacijo jamarske reševalne vrvene tehnike in ustrezne tehnike jamskega potapljanja. To znanje je nujno, kadar je treba ponesrečenca v nosilih prenesti do sifona (po suhem delu), skozi sifon (pod vodo) in za sifonom (po suhem delu) podzemne jame. Pri tem načinu reševanja sodelujejo jamarski reševalci, usposobljeni za jamsko potapljanje, ter tehnični in jamski potapljači z znanjem jamarske reševalne tehnike.

Z usposabljanjem po tem programu bodo lahko tako jamarski reševalci kot tehnični ter jamski potapljači svoje znanje izpopolnili in se usposobili za varno in učinkovito reševanje izza sifonov podzemnih jam.

3 CILJNA SKUPINA

Program je namenjen pripravnikom in jamarskim reševalcem Jamarske reševalne službe pri JZS ter pripadnikom državne enote CZ za tehnično potapljanje (v nadaljevanju ETP).

4 CILJI PROGRAMA

Cilj programa je, da udeleženci svoje znanje iz jamskega reševanja in potapljanja izpopolnijo s specialnimi znanji, ki jih potrebujejo pri reševanju izza sifonov podzemnih jam.

Udeleženci se bodo:

- seznanili s pripravo opreme in z ustreznimi tehnikami reševanja,
- seznanili z varnostnimi ukrepi, ki jih je treba izvajati pri celotnem postopku reševanja izza sifonov podzemnih jam,
- usposobili za pripravo poškodovanca za prenos z nosili,
- usposobili za uporabo ustreznih tehnik reševanja in prenosa poškodovanca z nosili skozi sifon in za sifonom,
- praktično preizkusili v reševanju izza sifonov podzemnih jam.

5 TRAJANJE PROGRAMA

Program dopolnilnega usposabljanja reševalcev izza sifonov podzemnih jam traja 50 pedagoških ur.

6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Predavatelji in inštruktorji morajo udeležencem na začetku usposabljanj predstaviti namen in cilje usposabljanja ter merila, po katerih bo potekalo ocenjevanje znanja.

Preverjanje in ocenjevanje znanja izvajajo inštruktorji, in sicer ustno.

Preverjanje znanja, spretnosti in veščin poteka med celotnim programom. Preverjanje sklopov reševalnih manevrov poteka po skupinah na pripravljalnih vajah in prikazih, določenih v elaboratu potopa.

Usposabljanje se konča z oceno praktične usposobljenosti. Za izvedbo ocenjevanja se izbere jama s sifonom, ki ima za sifonom suhe dele.

Ocena praktične usposobljenosti se izrazi z dihonomno lestvico ocenjevanja: opravljen ali ni opravljen.

Udeleženec, ki ocenjevanja ni uspešno opravljen, lahko opravi ocenjevanje usposobljenosti znova v roku, ki ne sme biti daljši od enega leta. Kadar udeleženec tudi drugič ni uspešen, ponavlja ves program.

Reševalec izza sifonov se mora, za nadaljnje ohranjanje aktivnega statusa, udeležiti vsako leto najmanj ene potapljaške vaje in ene vaje jamarskega reševanja, vsaki dve leti pa ustanovitelj enote ter reševalci izza sifonov organizirajo vajo reševanja izza sifonov ali pa se udeležijo podobne vaje v tujini.

7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

Udeleženec mora:

- biti polnoleten,
- imeti opravljen zdravstveni pregled za tehnično potapljanje (z izpolnjenimi zahtevami za opravljanje določenih nalog),
- imeti opravljena usposabljanja in izpit za pripravnika Jamarske reševalne službe po merilih Jamarske reševalne službe pri JZS ali uspešno opravljeno usposabljanje po Programu temeljnega usposabljanja reševalcev iz jam (št. 604-66/2009-2, z dne 1. 4.

- 2009) z oceno »opravil« na zaključni vaji ter opravljen zaključni izpit pri izobraževalni službi Jamarske reševalne službe pri JZS,
- imeti opravljeno najmanj usposabljanje za tehnično potapljanje I. stopnje in jamsko potapljanje II. stopnje po programih, verificiranih pri Slovenski potapljaški zvezi.

Udeleženec mora pred začetkom usposabljanja pisno izjaviti, da je psihofizično sposoben za udeležbo na usposabljanju ter da bo upošteval predpisane varnostne ukrepe.

8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU

V programu niso predpisani pogoji za napredovanje.

9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA

Pogoj za dokončanje je ocena opravil pri ocenjevanju praktične usposobljenosti.

10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI Z DOLOČENIM PROGRAMOM

Udeleženec usposabljanja pridobi znanje, veščine in spretnosti, ki so nujni za varno in učinkovito reševanje izza sifonov podzemnih jam.

11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Izvajalec usposabljanja je Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS.

Usposabljanje je organizirano kot teoretično in praktično usposabljanje. Izvaja se v skupini z najmanj 4 in največ 12 udeleženci. Za praktično usposabljanje se predhodno pripravi elaborat potopa, skladno z Uredbo o merilih za potapljanje.

Teoretično usposabljanje se izvaja v prostorih in bazenu Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje. Praktično usposabljanje poteka v odprti vodi z globino vsaj 4 metre ter zaprtem prostoru – sifonu, ki je dostopen brez jamarske reševalne vrvne tehnike in ima suh dostop na drugi strani. Lokacijo praktičnega usposabljanja določi izvajalec usposabljanja pred začetkom usposabljanja. Pri izvedbi usposabljanja sodelujejo vodja usposabljanja, inštruktorji in pomočniki.

Izvedbo usposabljanja financira Uprava RS za zaščito in reševanje.

Nadomestila za plačo, potne stroške, stroške prehrane in namestitve krije ustanova, ki udeleženca napoti na usposabljanje.

12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA

Pri izvajanju programa usposabljanja je treba upoštevati predpise o zagotavljanju varnosti. Usposabljanje se izvede, ko so zagotovljene najboljše razmere. Vodja programa oceni primernost izvedbe usposabljanja.

13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA

Vodja usposabljanja in inštruktorji morajo imeti za del jamarskega reševanja veljaven naziv inštruktor Jamarske reševalne službe za reševanje iz jam pri JZS, za del jamskega potapljanja pa inštruktor tehničnega potapljanja I. stopnje in inštruktor jamskega potapljanja III. stopnje po programih, verificiranih pri Slovenski potapljaški zvezi.

Pomočnik mora imeti veljaven naziv jamarski reševalec ali tehnični potapljač II. stopnje in jamski potapljač III. stopnje po programih, verificiranih pri Slovenski potapljaški zvezi.

Izvajalci usposabljanja morajo imeti ustrezno andragoško usposobljenost, ki jo pridobijo na usposabljanju v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje ali na drugem primerljivem usposabljanju.

14 VIDEZ LISTINE

Listina ima obliko potrdila, ki ga izda Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije.

Udeleženec, ki je uspešno opravil praktično ocenjevanje usposobljenosti, dobi potrdilo o opravljenem usposabljanju.

Udeleženec, ki se je udeležil usposabljanja, ni pa uspešno opravil praktičnega ocenjevanja usposobljenosti, dobi potrdilo o udeležbi.

15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV

Avtorji programa in katalogov so:

- Uroš Ilič, Jamarska zveza Slovenije,
- Damir Podnar, Enota za tehnično potapljanje,
- Rajko Bračič, Jamarska zveza Slovenije,
- Matej Mihailovski, Jamarska zveza Slovenije,
- Janez Melanšek, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- Olga Andrejek, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- mag. Zdenka Krese, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- Brigita Perbil Puš, Uprava RS za zaščito in reševanje.

B POSEBNI DEL

16 PREDMETNIK

Zap. št.	VSEBINA	Število pedagoških ur		
		P	V	Skupaj
1	Preverjanje in ponovitev znanja manevrov reševanja iz jam	2	4	6
2	Preverjanje in ponovitev znanja rešitev nepredvidenih situacij med jamskim potapljanjem	2	3	5
3	Specialna razporeditev predvidene opreme	2	4	6
4	Priprava ustreznih opreme in tehnik za reševanje: - jamarska reševalna vrвна tehnika in - jamsko potapljanje.	2	3	5
5	Oskrba poškodovanca, postavitve bivaka in vzdrževanje telesne temperature poškodovanca	2	2	4
6	Pakiranje nosil in priprava nosil na prenos skozi sifon in za sifonom s poškodovancem v suhi/mokri obleki	1	6	7
7	Prenos nosil skozi sifon in za sifonom	1	5	6
8	Praktično preverjanje znanja	0	9	9
9	Priprava reševalnih enot za mednarodna posredovanja	1	0	1
10	Predstavitve specialnosti	1	0	1
	Skupaj	14	36	50

Število ur, namenjenih posamezni učni vsebini, je mogoče spremeniti glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

Legenda:

P – predavanje,

V – vaje.

17 KATALOG ZNANJA

Katalog znanja za predmet vsebuje ime predmeta oziroma vsebine, predmetno specifične kompetence in operativne cilje. Operativni cilji določajo razmerje med informativnimi in formativnimi cilji.

Vsebina ali kompetenca	Informativni cilji (vsebina, teorije, modeli, strokovni standardi) Udeleženec:	Formativni cilji (veščine, metode, postopki, koncepti, strategije) Udeleženec:
Preverjanje in ponovitev znanja manevrov reševanja iz jam	<ul style="list-style-type: none"> - teoretično ponovi vse manevre, ki se uporabljajo za izvlek nosil v jami za sifonom; 	<ul style="list-style-type: none"> - utrdi znanje manevrov za izvlek nosil v jami za sifonom;
Preverjanje in ponovitev znanja rešitev nepredvidenih situacij med jamskim potapljanjem	<ul style="list-style-type: none"> - teoretično ponovi vse nepredvidene situacije pri jamskem potapljanju; 	<ul style="list-style-type: none"> - utrdi znanje rešitev nepredvidenih situacij pri jamskem potapljanju;
Specialna razporeditev predvidene opreme	<p>Spozna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - različne razporeditve, - namen posamezne razporeditve, - postopke pri kritičnih situacijah, - prednosti in slabosti celoobrazne maske, - sistem komunikacije pri celoobrazni maski; 	<ul style="list-style-type: none"> - uporabi najprimernejšo opremo glede na situacijo, - obvlada kritične situacije, - uporablja celoobrazno masko, - namesti celoobrazno masko na ponesrečenca, - uporablja sistem za komunikacijo pri celoobrazni maski;
Priprava ustreznih opreme in tehnik za reševanje (jamarska reševalna vrвна tehnika in jamsko potapljanje)	<p>Spozna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kako se pripravijo nosila za prenos skozi sifon in za sifonom, - kako se izbere, pripravi in prenese oprema skozi sifon in za sifonom; 	<ul style="list-style-type: none"> - pripravi nosila za prenos skozi sifon in za sifonom, - izbere, in pripravi opremo ter jo prenese skozi sifon in za sifonom;
Oskrba poškodovanca, postavitve bivaka in vzdrževanje telesne temperature poškodovanca	<p>Spozna postopke za oskrbo poškodovanca;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskrbi poškodovanca, - postavi bivak in vzdržuje telesno temperaturo poškodovanca;
Pakiranje nosil in priprava nosil na prenos skozi sifon in za sifonom s poškodovancem v suhi ali mokri obleki	<p>Pozna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - načine prenosa nosil, - postopke pakiranja nosil, če je poškodovanec v suhi ali mokri obleki, 	<ul style="list-style-type: none"> - namesti ponesrečenca v nosila, če je ta v suhi ali mokri obleki, - preobleče ponesrečenca v suho obleko,

	<ul style="list-style-type: none"> - pripravo nosil za prenos skozi sifon in za sifonom, - postopke komunikacije med prenosom; 	<ul style="list-style-type: none"> - pripravi nosila za varen prenos skozi sifon in za sifonom, - utrdi znanje komuniciranja med prenosom;
Prenos nosil skozi sifon in za sifonom	Pozna: <ul style="list-style-type: none"> - različne možnosti za prenos nosil skozi sifon in za sifonom, - pozna prenos z uporabo skuterja; 	<ul style="list-style-type: none"> - uporablja različne možnosti za prenos nosil, - sodeluje pri prenosu nosil skozi sifon in za sifonom v vseh vlogah;
Praktično preverjanje znanja	<ul style="list-style-type: none"> - pozna in razume pomen dela v skupini, - pripravi svojo in skupno opremo; 	<ul style="list-style-type: none"> - poveže do zdaj naučena znanja v celoto – sodeluje v več vlogah pri prenosu nosil do sifona, skozi sifon in za sifonom;
Priprava reševalnih enot za mednarodna posredovanja	<ul style="list-style-type: none"> - spozna pomen sestave enote za mednarodna posredovanja in namen mednarodnih enot; 	<ul style="list-style-type: none"> - pripravlja reševalne enote za mednarodna posredovanja;
Predstavitev specialnosti	Pozna: <ul style="list-style-type: none"> - postopke in opravila oskrbe poškodovanih, - opravila minerja, logista, vezista, idr.; 	<ul style="list-style-type: none"> - sodeluje z minerjem, logistom, vezistom, idr.;

18 KONČNA DOLOČBA

Ta program začne veljati z dnem podpisa.

Roman Jakič
minister